

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОК 6. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Дошкільна освіта</i>
Факультет	<i>Педагогічний</i>
Кафедра	<i>Загальної педагогіки та дошкільної освіти</i>
Семестр	<i>1</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>Доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри Марчук О. О.</i>
Контактна інформація	<i>oxanna442@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>У процесі вивчення дисципліни здійснюється забезпечення знань майбутніх фахівців щодо формування у них професійних знань з педагогіки. Під час опрацювання навчального матеріалу студенти знайомляться з основними поняттями педагогіки. Розвитком людини, дидактикою, здійсненням виховного процесу в закладах різних типів, системою освіти в Україні, здійсненням контролю за діяльністю учнів та педагогів.</p> <p>Практичні заняття курсу відбуваються у формі обговорення актуальних проблем педагогіки. Студенти навчаються працювати над підвищенням свого рівня педагогічної культури.</p>
Мета та цілі	<p>Мета - забезпечення знань майбутніх фахівців з галузі дошкільної освіти про основні категорії педагогіки, історію педагогіки, специфіку організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, систему освіти України, методи, форми та прийоми навчання та виховання дітей та підлітків, їх оцінювання та участь психологів у цьому процесі.</p> <p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> - досягти засвоєння студентами теоретико-методологічних підходів до вивчення предмета, основних понять і категорій педагогіки; - ознайомити з методами педагогічних досліджень і сформулювати в студентів уміння користуватися цими методами у своїй практичній діяльності; - сформулювати у студентів розуміння понять: «сутність та структура процесу навчання», «принципи та закономірності процесу навчання», «методи» і «засоби навчання», «форми організації навчання»; - розкрити суть понять: «виховання», «самовиховання», «сутність процесу виховання», «закономірності та принципи процесу виховання»; - засвоїти основні поняття: «зміст освіти», «загальна, політехнічна та професійна освіта», «навчальні плани, програма, підручник»; - дати поняття про класифікацію методів виховання; колектив, стадії розвитку колективу; - ознайомити студентів з основними напрямками виховання; - навчити студентів планувати виховну роботу класного керівника, організувати

	<p>планування роботи у дитячому колективі; - ознайомити студентів з виховними можливостями сім'ї у вихованні дітей.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні вихователі набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).</p> <p>Загальні компетентності : Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Фахові компетентності : в ОП незазначені - жодної!!!!</p> <p>Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).</p> <p>Результати навчання за дисципліною</p> <p>Володіти уміннями щодо виховання дітей дошкільного віку на ідеях миру, дружби та взаєморозуміння.</p>
<p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>Soft skills: Здатність до міжособистісної взаємодії. Здатність до аналізу педагогічних ситуацій. Здатність до аналізу освітніх програм, освітньої документації, підручників та посібників щодо розвитку обдарованості дитини. Здатність правильно обирати навчальні дидактичні матеріали із врахуванням психологічних особливостей учнів та інших учасників освітнього процесу. Здатність до виявлення психологічних особливостей дітей та інших учасників освітнього процесу та підбору відповідних методів, форм та прийомів навчання та виховання. Здатність до роботи в групах над виконанням певних завдань.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Історія та культура України», «Вступ до спеціальності», «Інформаційні технології в дошкільній освіті»</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки		
<p>Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.</p>	<p>Предмет педагогіки, її категорії (виховання, навчання, освіта). Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, теорія управління), вікова педагогіка (дошкільна, педагогіка школи, педагогіка дорослих), корекційна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка), галузеві педагогіки (спортивна, військова, вищої школи та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка (агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія), духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання сучасної педагогіки. Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна). Методи науково-педагогічного дослідження.</p>	<p>Усне опитування, виконання тестів, перевірка повідомлення про В. Сухомлинського</p>
<p>Тема 2. Розвиток і формування особистості</p>	<p>Загальне поняття про розвиток і формування особистості. Людина як єдність трьох компонентів – анатомо-фізіологічного, психічного і соціального. Рушійні</p>	<p>підготовка доповіді, тестів, бліц-опитування,</p>

	сили і закономірності розвитку. Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості. Вплив спадковості на розвиток особистості. Вплив діяльності на розвиток особистості. Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування. Акселерація та ретардація. Зарубіжні концепції розвитку особистості.	перевірка рефератів про вплив спадковості на розвиток особистості
--	---	---

Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)

Тема 3. Суть процесу навчання.	Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів. Суть процесу навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Функції навчання. Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок. Типи навчання. Мотивація навчальної діяльності учнів. Закономірності навчання, їх характеристика. Поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Принцип і правило. Класичні принципи навчання: виховуючий характер навчання, наочність у навчанні, систематичність і послідовність, наочність, міцність знань, доступність навчання, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференційований підхід.	Опитування, виконання вправ, укласти повідомлення про Я. А. Коменського.
Тема 4. Методи навчання.	Суть методів навчання. Функції методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні). Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький). Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція). Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований). Вибір методів навчання. Засоби навчання: статичні, динамічні.	Опитування, написання порад, як підвищити мотивацію до навчання
Тема 5. Організаційні форми навчання.	Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Урок як основна форма організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання.	Тестування, написання контрольної роботи
Тема 6. Зміст освіти в школі.	Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти: загальна, політехнічна, професійна. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.	Перевірка конспекту уроку

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Тема 7. Суть процесу виховання.	Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу. Закономірності і принципи виховання. Характеристика закономірностей виховання. Основні принципи виховання та їх характеристика. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи формування поведінки та діяльності особистості. Методи стимулювання поведінки та діяльності. Методи самовиховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.	Опитування, виконання тестових завдань
Тема 8. Зміст процесу виховання.	Зміст морального виховання. Мета, завдання та принципи морального виховання. Основні напрями морального виховання. Форми та методи реалізації морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання. Суть та завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів. Шляхи та засоби естетичного виховання. Народна педагогіка про естетичне виховання.	Опитування, виконання тестових завдань
Тема 9. Зміст процесу виховання.	Суть та завдання фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Форми та методи фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання. Суть та завдання трудового виховання. Види праці. Профорієнтаційна робота в школі. Роль народної педагогіки про трудове виховання.	Опитування, написання реферату про народну педагогіку
Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.	Теоретичні засади управління системою освіти. Основні функції управління. Методична робота та атестація педагогічних працівників.	Опитування, виконання тестових завдань

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1	20
Змістовий модуль 2	20
Змістовий модуль 2	20
Підсумковий контроль	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література Базова.

1. Барбашова І.А. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. Бердянськ : Вид-во О. В. Ткачук, 2009. 197 с.
2. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка : навч. посіб. К. : ВД „Професіонал”, 2004. 128 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів.- К.: Академія, 2002.576 с.
4. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія. К.: Вища школа, 1995. 237с.
5. Зайченко І. В. педагогіка. К.: Ліра-К., 2016. 608 с.
6. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів. К. : “Освіта України”, “КНТ”, 2008. 528 с.
7. Концепції національного виховання студентської молоді URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4290-09#Text
8. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Шлях освіти*. 2000. № 3. С. 7 – 13.
9. Концепція громадянської освіти в Україні. *Освіта України*. 2000. № 46. С. 12-13.
10. Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи (витяг) URL: [\https://pidru4niki.com/16280414/pedagogika/kontseptsiya_12-richnoyi_zagalnoosvitnoyi_shkoli_vityag
11. Концепція екологічної освіти в Україні. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*, 2002. № 7. –С. 3-22.
12. Концепція художньо-естетичного виховання учнів URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1_11290-04#Text
13. Концепція педагогічної освіти. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. – 1999. № 8. С. 9 25.
14. Концепція позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. К., 1991. 32 с.
15. Концепція позашкільної освіти та виховання. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1996. № 7. С. 22-32.
16. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання-Прес, 2004. 445 с.
17. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посібник для учителів-вихователів, керівн. загальноосв. навч.-вих. закладів/ А.І.Кузьмінський. К.: Знання, 2006. 311с.
18. Лещук Г. В. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Одаровані діти - скарб нації»* (18–19 серпня 2021 року, Київ). К., 2021. С. 315-319.
19. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В.І.Лозова, Г.В.Троцько ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : “ОВС”, 2002. 400 с.
20. Лутай В. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. К.: Центр. “Магістр – S” Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.
21. Луцик Д.В. Педагогіка. Дрогобич, 2016. 100 с.
22. Мазоха Д.С., .І.Опанасенко Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. пед. ун-тів. К.: ЦНЛ, 2005. 232 с.
23. Максимюк С.П. Педагогіка : навч. посіб. К. : Кондор, 2015. 667 с.
24. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: Навч. посібник. К.: МАУП, 2016. 176 с.
25. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. К., 2009. 656 с.

26. Марчук О. О. Внесок С. Русової в порівняльну педагогіку початку ХХ століття. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. Вінниця. 2021. № 65. С. 114-118.
27. Мельничук С.Г. Педагогіка: (Теорія виховання): Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: ВД "Слово", 2012. 288 с.
28. Омеляненко С.В. Педагогіка: тестові завдання: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 391с.
29. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. / С. С. Пальчевський. – К. :Каравела, 2007. – 576 с.
30. Паламарчук В.Ф. Педагогічні інновації: міфи та реалії. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2002. № 3. С. 36-40.
31. Педагогіка: Навч. посібник / заг. ред. В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. Вінниця: РВВ ВАТ "Вінницька обласна друкарня", 2017. 200 с.
32. Педагогіка початкової школи: Програма навчальної дисципліни (за вимогами кредитно-модульної системи) / Укл. Я.П.Кодлюк, З.М.Онишків. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2017. 70 с.
33. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2013.- 700 с.
34. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. Київ: Академвидав, 2013. 464 с.
35. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
36. Стеценко І. ЛЕГО-конструювання як компонент STREAM-освіти для дошкільників. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2016. № 5. С. 37–41.
37. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk647358.pdf>
38. Сухомлинський В. Я розповім вам казку. Філософія для дітей. Харків: Школа, 2016. 576 с.
39. Фіцула М.М. Педагогіка. К.: Видавничий центр "Академія", 2000. 544 с.
40. Фіцула М.М. Педагогіка. Тернопіль, 1997. 192 с.
1. Шаумян О. Г. Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей-сиріт. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Одаровані діти - скарб нації»* (18–19 серпня 2021 року, Київ). К., 2021. С. 523-525.
41. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М., Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К., 2003. 295 с.
42. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання, 2004. 335 с.
43. Ягулов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.
44. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. К. :Знання, 2007. 358 с.

Допоміжна.

1. Богуш А. М., Варяниця Л.О., Гавриш Н. В. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного віку та молодшого шкільного віку : монографія. Луганськ: Альма-матер, 2006. 368 с.
2. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посібник. К.: Знання, 2008. 566 с.
3. Дидактика: навчально-методичний комплекс/ Укл.: М. С.Гордійчук, О. Ю.Попова. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2010. 168 .
4. Марчук О. О. Навчання й виховання дітей і молоді в освітньо-культурних установах Волинської губернії та Волинського воєводства: [моногр.]. Рівне: Видавець О. Зень, 2019. 327 с.
5. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник / За заг. ред. О. А. Дубасенюк. К. : "Центр навчальної літератури", 2004. 464 с.
6. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Л.: "Новий Світ - 2000", 2011. 452 с.
7. Сидорчук Н. Г. Інструктивно-методичні матеріали до курсу педагогіка : методичний посібник. Житомир, 2005. 168 с.
8. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : Навчально-методичний посібник. К., 2002. 215 с.

15. Інформаційні ресурси.

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів. URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронний журнал «Народна освіта» (наукове фахове видання) URL: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/>.
4. Державні стандарти (освіта) URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
5. Матеріали міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Нова українська школа URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>